

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id. id.
Estranger	1'50 id. id.
Un número 10 céntims	

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

SABATERIA-VELLA 2-1."

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari

Any 2.^{on}

Dissapte 4 de Maig de 1895

BIBLIOTECA PUBLICA
GIRONA

Núm. 57

SECCIÓ GENERAL

Lo decret sobre tributació dels terrenos filoxerats

Lo Real decret que la *Gaceta de Madrid* inserta sobre la condonació de la contribució dels terrenos filoxerats y dels que han sufert altrás plagas, ha sigut ja judicat. Dit decret recorda que 'ls particulars poden reclamar la condonació als Ajuntaments, aquets á las Diputacions provincials y las Diputacions al Govern, fixant lo terme de reclamació fins al dia primer de Juny del any present.

En son article segon, se mana als Delegats d' Hisenda que sense tardansa envihin als Ajuntaments ó á las Diputacions, segons corresponga, las reclamacions presentadas, donant de temps, pera que aque-llas corporacions las resolguin y tramitin, un terme de tres mesos. En quant los Ajuntaments ó Diputacions hagin fet recaure acort sobre dits expedients, tenen quinze dias de temps pera enviar la còpia literal deis acorts. S' ordena, ademés, als Delegats d' Hisenda que al fer lo repartiment del any económic que se-queix, se tinguin en compte las baixas de cada poble segons los acorts presos.

Las Diputacions provincials, si la calamitat extraordi-naria arriba á la quarta part de la riquesa territorial de la provincia, enviarán al Ministeri d' Hisenda las sollicituds del perdó del impost sobre territorial. Lo Govern, després d' haver sigut informat per la Direc-ció General de contribucions sobre las pretensions de la provincia, acordará lo que procedeixi de conformi-tat ab las lleys vigents. Es lo cas, que en lo preám-bol del Decret, en lo párrafo quint, assegura 'l Minis-tre, que 'l Decret s' ajusta als preceptes establerts per lo legislador y que 'l desagravi deu concedirse ab títuls lligítims SENSE CAP PERJUDICI DEL TESOR, *perque la índole del tribut per cultiu que es de cupo fixo, y per lo tant á més repartir las baixas accidentals, DEIXA Á SALVO LOS INTERESSOS DEL ERARI PÚBLICH.*

Ja ho veyéu, contribuyents y Ajuntaments; la quan-tia del perdó d' un propietari determinat será á més repartir entre 'ls demés propietaris del poble; lo perdó del cupo dels pobles será á més repartir entre 'ls pobles de la provincia; y 'l perdó del cupo d' una provincia, quant menos ha d' haverhi un quarta part, será á més repartir entre las demés provincias; aixís ho determi-nan las citas legals á que se refereix lo flamant Real decret de nostre novell Ministeri d' Hisenda.

Certament es una garantia 'l retall que ha donat ab los plassos reglamentaris; més may podia creuers que 's deixés intacte 'l fondo pera modificar la forma d' un assumpto de que cap profit ne traurán los viti-cultors.

La plaga filoxérica es una plaga excepcional, y 'l ministre la considera com calamitat ordinaria, y lle-gisla com si 's tractés d' una pedregada, un fret etc. Molts terrenos ahont la vinya europea hi anaba be, may més podrán replantarse, constituhint zixó una pérdida permanent. Per lo tant, si arribessin á posarse en execució las disposicions del decret, lo perdó de contribucions de tals terrenos nos afectaría y agrava-ria d' un modo permanent als terrenos de nostres ve-hins y en aquest sentit deuen agrahir los afavorits una injusticia. Pero ¿ho agrahirán igualment los que han de pagar los vidres trencats? ¿podrán alabar las disposicions que ab lo Real decret dona 'l Govern? Ho deixém á la consideració de nostres lectors.

Res de nou diu 'l Decret. Tot es vell y de sobras sab-ent per los Ajuntaments y contribuyents; y havém de confessar que no era aixó lo que 's buscava, per la sola rahó de que ja ho teníam ab las mateixas dispo-sicions que cita dit Real decret.

Ara cal sols anar depressa: demanar perdó de con-tribucions y caygui qui caygui, porque al govern poch se li ha d' endonar: lo cupo es fixo, y per lo tant, *deixa á salvo 'ls interessos del erari públich.*

Pagesos, vaja, ara sí que no podréu queixarvos: lo

ministre pel Real decret vos autorisa á fer expedients pera demanar caritat á vostres ve-hins. La agricultura está salvada, cridém tots; *Visca 'l ministre!*

T. y M.

REFORMA NECESSARIA

Hi ha certes mides que s' imposan per sa propia y urgentíssima necessitat, y á n' elles pertany ab plena justicia la relativa á la dependencia d' aquesta vi-la del partit judicial de La Bisbal.

Per lo sentida que 's la necessitat de la reforma en aquest punt, es per lo que 'ns atrevím á cridar la su-perior atenció del Govern sobre assumpto tant impor-tant. No volem fernos ressó de mesquins ressentiments, ni de murmuracions, sempre parcials, sobre la marxa dels tribunals respectius, coses totes molt se-cundaries. Creyém que per tot s' administra la justicia; pero creyém axi mateix que la primera de ses condi-cions consisteix en que 'l accés á la mateixa sia fácil á totes les persones, que no exigexi sacrificis, que no s' hagi d' anar á buscar al cel recordant la fáula mitolò-gica de Astrea.

Segons les mes vulgars regles no ja del dret escrit, sino fins de la mes sana prudencia, alli ahont sia més curta la via pera 'ls litigants deuen estar esta-blerts los tribunals cridats á resoldre sobre llurs re-clamacions. Ara be; segons los datos oficials que ten-ím á la vista, mentres no hi ha cap via espedida pe-ra anar á La Bisbal desde San Feliu de Guixols, hi ha en cambi una magnífica via férrea y una ample carre-tera pera que ab la major comoditat pugui tot fill de vehi trasladarse á la capital de la provincia, punt al que cridan ademés las relacions administratives, ecle-siásticas y fins mercantils, ja que Gerona es la pla-sa ahont se realisan la major part dels giros. Y, una proba hi ha evidentíssima. Quatre trens diaris cir-culan desde San Feliu á Gerona, mentres no hi ha un sol ordinari, un servey tant sols fixo pera La Bisbal. Pot, donchs, molt bé afirmarse que ab 'l últim punt San Feliu de Guixols no hi te mes relacions que les pura-ment oficials, per la desgracia d' estar allí 'l cap del partit.

No es d' ara que 's veu comprobada la necessitat de reformar la viciosa organizació del partit de La Bisbal, obra que sens dupte degué ferla qui estava poch en-terat de la geografia. La vila de Llagostera tant pró-xima á Gerona, á pesar d' axó estava inclosa en lo par-tit de La Bisbal, y fou necessari que la realitat dels fets obrís los ulls á la evidencia, si axis se pot dir, pe-ra que en altes regions fos conegut l' erro. Donchs bé: avuy no pot esser més clar l' esguerro que va come-tres obligant á que de tots modos se fassi un viatge expressament y molt costós per alló que, per, dirho aixís, se toca ab la ma. Es precis esser ciego pera no veure lo que la esperiencia ha vingut ensenyant des-de fa llarch temps, lo que en periodo de guerres sob-retot quedá acreditat fins los últims límits, que Sant Feliu de Guixols es lo port natural de Gerona, y que, mediant la primera, pot considerarse com marítima la última de dites poblacions, cosa que ara ab la via fé-rrea no necessita ja demostració puig que s' ha con-vertit en realitat notoria. Sols interessos curials que si merexen alguna consideració no poden en cambi an-teposarse al bé comú, son obstacle pera que se reali-si lo que es de dret y de notoria justicia. Compre-ném molt bé que la Curia de La Bisbal, tinga de volte-jar les campanes en senyal de dol lo die que, oportu-nament, se segregui de son partit aquesta vila ab sa comarca; pero lo perjudici qué á la gent d' aquell fo-ro pot resultar, no es ni deu esser obstacle pera que se porti á terme una reforma que imperiosament re-clama 'l mateix bon sentit. Si s' atengues á lo que dicta la més sana rahó jurídica, ampliant los Jutjats municipals en forma de *rodalies* pera que poguessin esser desempenyats per juriconsuls, haurían de sup-primirse los de partit. Les audiencies provincials cons-

tituexen lo *desideratum* de tot aquell que conegui á fons lo que es y lo que vol avuy la organizació del poder judicial. Grans circumscripcions ab Jutjes municipals lletrats ó assistits de un assessor, axó es lo que se ne-cessita, pera evitar que ia necessitat y ses consequen-cias dexin d' imperar en alguna part.

Si are volguessim alardejar d' erudició jurídica, re-cordariam la famosa lley de les Constitucions de Cata-lunya á quin tenor la vila de San Feliu de Guixols, ab sa vehina comarca de la Vall d' Aro, considerada com arrabal de Gerona, ve disfrutant en materia de dret civil? de tots los privilegis concedits á aquella ciutat, y, per lo tant, cap preguntar si, jurídicament parlant, pot ó no consentirse tal divisió; que estigui separat lo accessori de lo principal.

Tanta es la necessitat que se sent de que Gerona sia la capital del partit, com que fa ja bastants anys que al otorgarse una escriptura per los principals subgec-tes de la vila de San Feliu de Guixols se comprometen totes ells á sometre ses mutues diferencies al Jutje d' aquella ciutat, en us del dret que 'ls hi dona pera ferho l' art. 56 de la lley de Enjuiciament civil. D' aquesta manera la voluntat particular sobreposant-se á antiquadas divisions dicta ja en lo que 's possible lo remey pera lo que universalment queda reconegut com un gravíssim perjudici.

Devant d' aquestes consideracions, quina forsa llò-gica es patent, sols un curt de vista sino ja un ciego, podria opinar en contrari. Resulta, donchs, que no per passió; y si ab tot dret demaném que la vila de San Feliu de Guixols, ab sa comarca de la Vall d' Aro, s' agreui al partit judicial de Gerona.

Si l' Institut geogràfic, que tants treballs porta fets sobre nova divisió del territori en tots los rams governamentals, es escoltat en la materia, no duptém que s' afanyará á informar favorablement, fentse ressó aixís de lo que reclama la opinió pública, á la quina ja may podrá enganyarse en punt á una mida quina prompte realisació exigeix la diaria necessitat.

(De La Lealtad de San Feliu.)

GUAIMARO Y LA CONSTITUCIO CUBANA

Com aquestos dies la premsa americana ha vingut donant estu-pendes noticies sobre la insurrecció de Cuba y assegurant que á Guaimaro los insurrectes havian establert un Govern provisional y votat la Constitució, com á curiositat publiquéu la descripció del meritat poble y com á document históric la Constitució que 'ls insurrectes firmaren quan la passada guerra.

Lo poble de Guaimaro es cap del partit de son nom, corres-ponent á la jurisdicció de Puerto Principe y esta situat en l:s ter-renos de la antiga pleta anomenada lo Ciego Guaimaro, que es una encontrada d' aspecte alegre y agradós, seca y plana, enca-rra que gredosa en molts punts.

Lo caseriu forma com una rodona al voltant de la iglesia, que per vella y ruhinosa fou reedificada l' any 1843. Es d' obra y teules y porta 'l títul de N.ª S.ª de la Concepció, essent un dels temples mellors que 's troban en los pobles rurals de la illa.

Les aygues son deu pous, la riera Ojo del Agua y 'l riu Guai-maró, á que quina dreta s' exten la població, atravesada pel ca-mi ral del centre.

Les ocupacions principals de sos habitants son: lo comer de fustes, de guano y 'l transport de fruyts y efectes á Nuevitas, Puerto Principe y Santa Cruz.

S' hi fabrica algun tabaco y les dones s' ocupan principalment en lo textit de sombreros de *yarey*.

Aquest poble está á deu lleugues de San Miquel del Nuevitas, á divuyt de Puerto Principe, á dotze de Bagá, á nou de Sabanicú y á dotze de les Tunas.

Té uns 800 habitants.

En la passada guerra fou lo centre d' operacions dels insurrec-tes de Camagüey, que se 'n apoderaren desde 'l principi y s' hi mantingueren molt de temps.

Lo die 10 d' Abril de 1869 reunits en lo poble lliure de Guai-maró los ciutadans Carles Manel Céspedes, president de la Assam-blea constituent, y 'ls ciutadans diputats Salvador Cisneros, Francisco Sanchez, Miquel Betancourt Guerra, Ignasi Agramonte

SECCIO D' ANUNCIS

SECCIO RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Disapte 4.—Sta. Mónica viuda.
Diumenge, 5.—Lo Patrociní de S. Joseph, la Conversió de S. Agustí y S. Pio V. papa.
Dilluns, 6.—S. JOAN ANTE-PORTAM-LATINAM.
Dimars, 7.—S. Estanislao b.
Dimecres, 8.—La Aparició de S. Miquel arcàngel.
Dijous, 9.—S. Gregori Nazianceni b. y dr.
Divendres, 10.—Antoni arquebisbe de Florencia.

QUARANTA HORES.

Avuy se trovan en la iglesia del Seminari.
Demá comensarán en la iglesia de S. Pere.

SECCIO COMERCIAL.

Mercat de Gerona del die 27 de Abril

Especies.	Mesures.	Pesetas
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	13'50
Mestay.	»	12'00
Ordi.	»	7'50
Segol.	»	00'00
Civada.	»	7
Bessés.	»	11'50
Mill.	»	14'00
Panis.	»	13'50
Blat de moro.	»	12'00
Llobins.	»	8'00
Fabas.	»	11'50
Fabó.	»	13'00
Fassols.	»	27'00
Monjetes.	»	25
Ous.	Dotzena.	0'80

Establiment tipogràfic de Manel Llach.
Ferreria Vella.—GERONA.

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal para tenyir lo cabell. No te rival en lo mon, perquè a més de sos efectes marevellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.
Aquest assombrós y sorprenent específich, se ven en dita perruqueria.

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT 24,
GERONA.

Grans rebaxes al engrós.
També s' troba de venda en dit establiment la

TINTURA ABISINIA INSTANTANEA

IMPRESA Y ENQUADERNACIÓ

MANEL LLACH

FERRERIA VELLA, 5.—GERONA

Impressió de tota mena de treballs tipogràfichs; sobres, papers comercials, factures, esqueles y tot lo referent a la Imprempta.
Sobres comercials de color a

5 PEsSETES LO MIL

Ferreria Vella 5.—GERONA

EDICIÓ DE PROPAGANDA DEL COMPENDI DE LA DOCTRINA CATALANISTA

PREMIAT EN LO CONCURS REGIONALISTA

del "CENTRE CATALANISTA, de Sabadell

Aprobat per la Junta Permanent de la Unió Catalanista

Tirada 100.000 exemplars

Forma un opúscul de 32 planes en octau, d' esmerada impressió sobre paper satinat y ab cubierta de color.

PREU: 15 céntims.

Les demandes al engrós al Secretari del «Centre Catalán» de Sabadell.

OBRA NOVA

DELIBERACIONS

DE LA

Primera Assamblea General de Delegats

DE LA

Unió Catalanista

CELEBRADA EN MANRESA EN LO MES DE MARÇ 1892

Aquesta obra, que conté la lista de Delegats de la Assamblea, discursos que en ella s' hi pronunciaren y llegiren, y las bases definitivament aprobadas para la Constitució regional catalana, se ven al preu de DOS PESETAS en la llibreria de Don Joseph Franquet, carrer de l' Argenteria, Gerona.

JOAN GRIVÉ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il·luminació per gas y petroli.
Serveys complerts de cuyna. Cereria. Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos a preus limitadíssims.

MEDICAMENTS ACREDITATS

RECOMENATS PER LA CIENCIA MÉDICA

Xarop d' Hipofosfít GIMBERNAT

Lo mellor dels tónichs reconstituyens coneguts, desperta la gana, cura l' anèmia, clorosis (colors tristos), malalties medulars, histerisme, insomni; d' efectes sorprenents en les convalecencias: Ampolla 10 rals.

Vi restaurador GIMBERNAT

Probes repetides fetes per distingits facultatius han demostrat qu' era lo «Restaurador» per excelencia, para combatre l' escrofulisme (tumors frets) raquitisme, caries dels ossos, linfatisme, tisis, debilitats hereditaries ó adquirides, vellesa prematura y totes les malalties quina causa sia la debilitat ó falta de nutrició.

Te un gust agradable, de manera que en comptes de repugnar al malalt, aquest lo pren ab gust. Ampolla 12 rals.

Vi de nou de kola GIMBERNAT

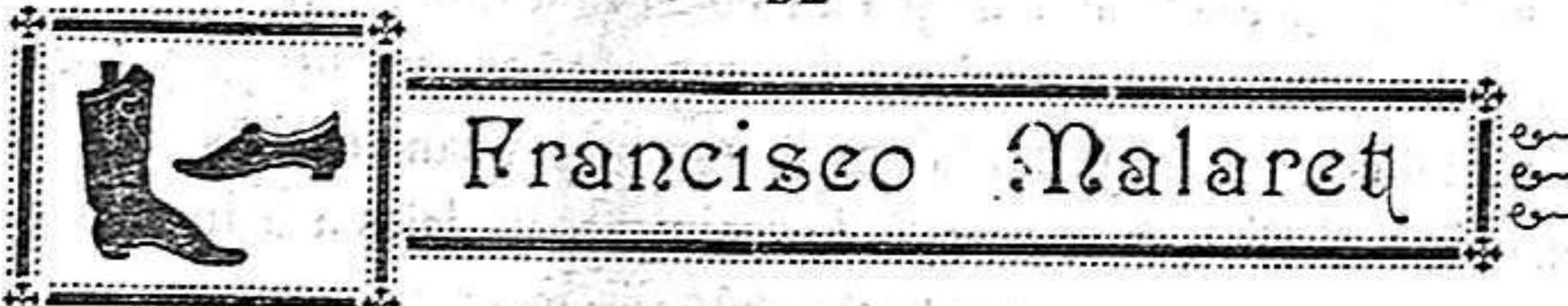
Considerat com aliment poderós d' economia, regulador del cor, estímulant de les funcions digestives y despertador de tot organisme empobrit: Preu 8 rals.

SE VEN AL ENGRÓS

Farmacia del autor Conde del Asalto, 14.—BARCELONA
Al detall en totes les farmacies.

GRAN SABATERIA

DE

2. RAMBLA DE LA LLIBERTAT 2.

devant del carrer d' Abeuradors y sota la perruqueria de n Cot

Calsat para senyors desde.	6	PESETES.
id. para senyores desde.	4	id.
id. para noys desde.	1'50	id.

Especialitat en lo calsat a la mida y de luxo.
Tot lo calsat, en sa classe, es de primera.

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companya general de segurs sobre la vida establerta a Barcelona

CAPITAL SOCIAL

10.000.000 DE PESSETES

Capitals suscrits fins al 31 Dezembre 1893	87,949,791'98	ptes.
Actiu en idem.	15,337,928'87	»
Sinistres pagats fins a idem.	32,82,316'69	»
Reserves ó fondos de segur a idem.	4,178,675'62	»

Les principals classes de segur son:

Vida entera.—Capital pagador a la mort del assegurat, a la seva dona, fills ó qualsevol altre persona designada anteriorment.

Mixto.—Capital pagador al assegurat si viu lo die fixat; ó, immediatament d' ocórrer la seva mort, a la persona designada per ell mateix.

Terme fixo.—Capital pagador en lo die fixat sia al assegurat ó als seus hereus. En cas de mort del assegurat s' acaba lo pago de les primes.

Aquestos segurs **50** per **100** dels beneficis de la Companya.

SEGURS DE CAPITAL APLASSAT

Segurs temporals.—Segurs de sobrevivencia

SEGURS MIXTOS A CAPITAL DOBLAT

Rentes Vitalicies.

Delegat General a n' aquesta provincia:

Joseph Coderch y Bacó, advocat.—GERONA.

SUCURSAL JUNCOSA

Plassa de la Constitució, número 13
GERONA.

Casa especial en xocolates, cafés, sucres y thés.

NARCÍS GRAU

PERRUQUER

Ofereix los seus serveys al públich. Especialitat en perruques y postissos.

RAMBLA DE LA LLIBERTAT 13, PRINCIPAL

ESTABLIMENT

DE

Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S' han rebut las últimas novetats para la próxima temporada; los preus sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS

Especialidad en trajes para col·legials

3, Rambla d' Alvarez, 3.

CENTRE DE VACUNACIÓ

Progrés (Carrer Nou) 23, Barberia.—GERONA

Se vacuna y revacuna directament de la vaca. També se ven linfa a 8 rals tubo y a 6 rals als metjes y pulpa a 10 rals cristall.

Se envian franchs de ports, dirigintse al Director D. Camilo Fontbernat.

LA PREVISION

Primera Companya Espanyola dedicada exclusivament a SEGURS SOBRE LA VIDA AB PRIMA FIXA

Dormitori de Sant Francesch, 8, principal.—BARCELONA.

Agent a Gerona—BEATAS, 2

D. Narcís Boada y Guytó

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP. SALT

Molí Fariner

Sistemas AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas a preus sumament modichs.

SABATERIA

DE

JOSEPH M. VENTÓS

Calsat para senyors, senyores y nens.

Especialitat para 'l que s' encarregui expressament.

ESTABLIMENT Y TALLER

DE

PAU CASSÁ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers para decorar habitacions desde 25 céntims a 30 pesetes la pessa.

Cromos, motlures, transparents y cuadros

Novetat, bon gust y economia.

Gerona.—Baxada del Pont de pedra, 14

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

del «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca».

Redacció y Administració: Sabateria Vella, núm. 2.—1.º

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Gerona.	1	peseta	trimestre
Fora.	1'25	id.	id.
Estranger.	1'50	id.	id.

Un numero sol, 10 céntims